

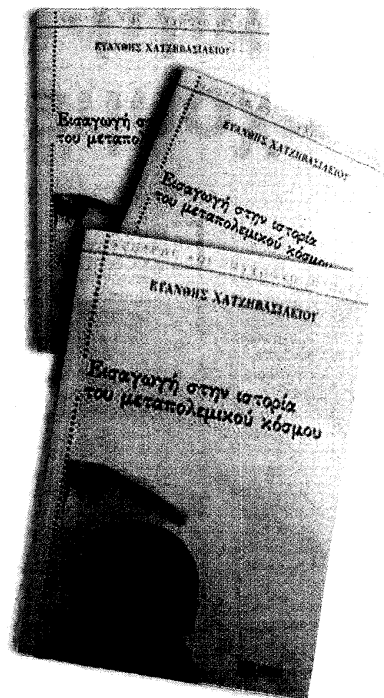

Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Εκδόσεις Πατάκη

Το βιβλίο αυτό προσφέρει μια συνοπτική, αλλά ολοκληρωμένη, εικόνα των διεθνών εξελίξεων από τα τέλη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου το 1945 έως τη διάλυση του ανατολικού σοσιαλισμού και της Σοβιετικής Ένωσης το 1991, μέσα από τρεις κύριους άξονες: Ψυχρός πόλεμος, αποσποικιοποίηση, και άνοδος του τρίτου κόσμου καθώς και ευρωπαϊκή εννοποίηση. Παράλληλα, παρουσιάζονται

συνοπτικά οι σχολές της διεθνούς βιβλιογραφίας για ορισμένα κρίσιμα ζητήματα του ψυχρού πολέμου και της αποσποικιοποίησης, ενώ παρεμβάλλονται και απόπειρες για την αποτίμηση της επιρροής ηγετικών προσωπικοτήτων: Στάλιν, Κένεντυ, Κίσσιγκερ, Ντε Γκωλ, Γκορμπτσώφ. «Η κατάρρευση του κομμουνισμού στην Ευρώπη το 1989-1991 ήταν αποτέλεσμα οικονομικών όσο και πολιτικών αιτιών -αν και δεν

πρέπει να λησμονείται (κάτι που γίνεται συχνά) ότι το κομμουνιστικό σύστημα, έστω σε μια διαφορετική πλέον εκδοχή του, παρέμεινε στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, με πληθυσμό 1,2 δισεκατομμύρια άτομα. Μάλιστα, ο δυτικός-καπιταλιστικός και ο ανατολικός-σοσιαλιστικός κόσμος παρουσίαζαν, λίγο ή πολύ, στοιχεία οικονομικής ομοιογένειας και παραπληρωματικότητας στις οικονομίες των μελών τους...

Η δεύτερη διάκριση του μεταπολεμικού κόσμου Ωστόσο, η διάκριση του καπιταλιστικού και του κομμουνιστικού, του δυτικού και του ανατολικού κόσμου, δεν ήταν η μόνη στη μεταπολεμική εποχή. Η δεύτερη διάκριση εμφανίζεται μεταξύ των ανεπτυγμένων κρατών (καπιταλιστικών ή κομμουνιστικών) και των υποανάπτυκτων του τρίτου κόσμου, τα μέλη του οποίου, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, έβγαιναν από μία περίοδο αποικιακής κυριαρχίας. Μια περίοδο που συνοδεύθηκε από την εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών τους από τους αποικιακούς κυρίαρχους και πάντως όχι από συστηματική ανάπτυξη της οικονομίας τους...

Η απόσταση που χωρίζει... μεγαλώνει ραγδαία Στον τρίτο κόσμο, όμως, η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής είχε εντοπιστεί σε ορισμένα μόνο κράτη, αφήνοντας τα υπόλοιπα δραματικά πίσω... Βασικά, η (αυξανόμενη) διαφορά μεταξύ των ανεπτυγμένων δυτικών ή ανατολικών οικονομιών και των αντίστοιχων του τρίτου κόσμου, οδήγησε και στη διατύπωση της άποψης στη δεκαετία του 1970, ότι το διεθνές σύστημα θα μπορούσε να οδηγηθεί σε μια νέα διαμάχη, μεταξύ του (αναπτυγμένου Βορρά και του (υποανάπτυκτου) νότου. Πατί η υπανάπτυξη του εξακολουθεί και σήμερα, ενώ η απόσταση που χωρίζει το επίπεδο διαβίωσής του από τις αναπτυγμένες χώρες μεγαλώνει ραγδαία. Αλλά, οι οικονομικές εξελίξεις, η άνοδος και η πτώση των οικονομικών δυνάμεων, η εξακολουθητική (εντεινόμενη) εξάλειψη ενός μεγάλου μέρους της υπηλίου είναι βέβαιο ότι θα επηρεάσουν και το μέλλον της διεθνούς ζωής, αν και παραμένει άδηλο προς ποια ακριβώς κατεύθυνση θα κατευθυνθεί ο επηρεασμός.

Μια σημαντική σπουδή για τον νέο αβέβαιο κόσμο μας Το παραπάνω απόσπασμα αποτελεί μέρος του πολυσέλιδου (σελ. 29-55) προλόγου στο βιβλίο του ιστορικού και συγγραφέα κ. Ευάνθη Χατζηβασιλείου (εκδόσεις Πατάκη σελ. 503). Τίτλος του βιβλίου είναι «Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου». Συγγραφέας του είναι ο δρ. Ευάνθης Χατζηβασιλείου (γεν. 1966 στο Δοξάτο Δράμας). Είναι ο επίτιμος καθηγητής της σύγχρονης Ιστορίας στο τμήμα Ιστορίας-Αρ-

χαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει κάμει πολλές δημοσιεύσεις και έχει εκδώσει πολλά βιβλία ανάμεσα σε αυτά (έχει γράψει ελληνικά και αγγικά) σημειώνουμε: Britain and the International Status of Cyprus 1955-1959 Το Κυπριακό Ζήτημα (1878-1960) Η συνταγματική πτυχή (1998) Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, η ελληνοτουρκική προσέγγιση και το πρόβλημα της ασφάλειας στα Βαλκάνια, 1928-1931 (1999). Η άνοδος του Κινλίνου Καραμανλή στην εξουσία 1954-1956 (2001). Το βιβλίο «Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου» αυτό περιλαμβάνει πλούσια θέματα που συγκροτούνται σε τρία μεγάλα μέρη, με πολλά και ενδιαφέροντα υποκεφάλαια, ως κάτωθι:

Ο ψυχρός πόλεμος Αποτελεί το πρώτο μέρος του βιβλίου και αναλύει έννοιες και φάσεις του ψυχρού πολέμου, τις απαρχές του ψυχρού πολέμου 1944-45 -τη διεθνή αντιπαλότητα στην Ευρώπη... Όπου αναπτύσσονται οι απαρχές του ψυχρού πολέμου, όλες οι φάσεις του, οι εκφραστές του στην Ανατολική Ευρώπη και η έναρξη του στην Άπω Ανατολή.

Ως τον Πόλεμο των Αστρων Όμως, ο συγγραφέας κ. Ευάνθης Χατζηβασιλείου αναλύει τον ψυχρό πόλεμο χαρακωμάτων 1953-1979 για να φθάσει ως το σημείο των ορίων των υπερδυνάμεων και την πορεία προς την ύφεση 1962-1972. Για να οδηγήσει την ενδιαφέρουσα γραφή του ως το δεύτερο ψυχρό πόλεμο και στο τέλος του διπολικού κόσμου 1980-1985, με τους πυραύλους Pershing και Cruise, ως τον Πόλεμο των Αστρων. Για να κατευθυνθεί πέρα από τον ψυχρό πόλεμο, στην άνοδο-πτώση Γκορμπτσώφ, το δεύτερο πόλεμο στον κόλπο και τη διάλυση της Ε.Σ.Σ.Δ. το 1991.

Αποσποικιοποίηση-τρίτος κόσμος Στο δεύτερο μέρος αυτού του βιβλίου περιλαμβάνονται τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα θέματα της αποσποικιοποίησης και η ανάλυση του τρίτου κόσμου. Σε συνδυασμό με την εμφάνιση του τρίτου κόσμου (την άνοδο του και την πτώση του) εξετάζονται οι ιδιομορφίες της αποσποικιοποίησης και του τρίτου

κόσμου ως φαινομένων της διεθνούς πολιτικής. Σε συνδυασμό με την ανάλυση της άνοδος της κορύφωσης και της έναρξης της παρακμής της αποικιοκρατίας 1880-1939, με τις απαρχές των προβλημάτων της αποσποικιοποίησης, της δημιουργίας των νέων κρατών, καθώς και τα προβλήματα και τα διλήμμάτα τους, σε σχέση με τις υπερδυνάμεις του διπολικού κόσμου και ιδιαίτερα με την Αμερική.

Ευρωπαϊκή εννοποίηση Στο τρίτο μέρος του βιβλίου εξετάζονται τα θέματα της ευρωπαϊκής εννοποίησης, οι απαρχές της Ε.Ο.Κ. και η Ε.Ε. Μια πορεία εννοποιητικής διαδικασίας που άρχισε (αμέσως μετά τον δραματικό πρώτο παγκόσμιο πόλεμο) από το 1920. Για να μπουν τα πρώτα θεμέλια για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1949. Τέσσερα χρόνια μετά τον εφιαλτικό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, που έληξε με την τρομακτική έκρηξη της ατομικής βόμβας το 1945 που άνοιξε για την ανθρωπότητα την ανά πάσα στιγμή δυνατότητα πυρηνικής κατάρρευσης. Τέλος αναφέρουμε την ενδιαφέρουσα εισαγωγή στην οποία αναλύονται όλα τα μεγάλα θέματα του μεταπολεμικού κόσμου μας, με το υπόβαθρο της διεθνούς ζωής και οικονομίας, τους ανταγωνισμούς, τα αδιέξοδά του. Αλλά και τις επιτεύξεις του.

Θηριωδία χθες, υπερθηριωδία σήμερα. Με αγωνία για έναν καλύτερο κόσμο Σήμερα, που η διεθνής κατάσταση βρίσκεται κάτω από τη «Λείζερ Μπότα» της υπερκυριαρχίας αμερικανικής υπερεξουσιαστικότητας. Όλοι βρισκόμαστε μέσα στο τέλμα και το αδιέξοδο της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και των υψηλών τεχνολογιών, που αναπαράγουν την επιβολή της. Οι αναζητήσεις αυτού του βιβλίου δίνουν, κυρίως στους νεότερους, τη δυνατότητα να συγκρίνουν το πρόσφατο παρελθόν μας πολιτικής θηριωδίας με το παρόν μιας κρίσιμης «Δημοκρατικής» υπερθηριωδίας. Αλλά, και μιας μελλοντικής, ελπιδοφόρας (ίσως) στάθμης και κατανόησης των ζυμώσεων που συντελούνται για αύριο, για μια μετα-θηριωδία η οποία πρέπει να αποτελέσει ένα πανανθρώπινο ιδέωδες για την ανάδειξη (όχι για το γκρέμισμά της) νέων ανθρωπιστικών-πραγματικών όμως... αξιών για έναν καλύτερο κόσμο!